EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2017.5.4.
SWD(2017) 149 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A HATÁSVIZSGÁLAT VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

JAVASLAT
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a 648/2012/EU rendeletnek az elszámolási kötelezettség, az elszámolási kötelezettség felfüggesztése, a jelentéstételi kötelezettségek, a nem központi szerződő fél által elszámolt, tőzsdén kívüli származtatott ügyletekre vonatkozó kockázatcsökkentési technikák, a kereskedési adattárak nyilvántartásba vétele és felügyelete, valamint a kereskedési adattárakkal szembeni követelmények tekintetében történő módosításáról

{COM(2017) 208 final}
{SWD(2017) 148 final}

Vezetői összefoglaló

Hatásvizsgálat a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról szóló, 2012. július 4-i 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet esetleges módosításairól

A. A fellépés szükségessége

Miért? Milyen problémát kell megoldani?

A tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról szóló, 2012. július 4-i 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (EMIR) a G20-csoport vezetőinek 2009 szeptemberében tett kötelezettségvállalására reagált, mely szerint egyes, a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekre vonatkozó követelményeket globális szinten kell végrehajtani. Az EMIR célja a rendszerkockázat csökkentése a tőzsdén kívüli származtatott ügyletek piaca átláthatóságának növelésével, valamint a partnerkockázat és a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekhez kapcsolódó működési kockázat csökkentésével. Az e célból bevezetett követelmények közül néhány alkalmazásra került, míg mások még nincsenek hatályban. A piac Bizottság általi nyomon követése, valamint az érdekelt felektől és az uniós szervektől és hatóságoktól kapott visszajelzések széles körű támogatást biztosítottak az EMIR általános céljainak eléréséhez, ugyanakkor rámutattak számos olyan kérdésre, amelyek kezelése az EMIR célkitűzéseinek megvalósítása során nem a leghatékonyabb és legeredményesebb módon történik. Ezek különösen a következőkre vonatkoznak: i. aránytalan megfelelési költségek, amelyek több esetben meghaladják a prudenciális előnyöket, ii. a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekhez kapcsolódó pozíciók és kitettségek nem megfelelő átláthatósága, valamint iii. bizonyos szerződő felek esetében az elszámoláshoz való elégtelen hozzáférés.

Mi a kezdeményezés várható eredménye?

A tervezett megoldások az EMIR által létrehozott keret fenntartása mellett arra irányulnak, hogy hatékonyabbá és eredményesebbé tegyék az EMIR alkalmazását a szabályok arányosságának és a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekhez kapcsolódó pozíciók és kitettségek átláthatóságának növelése, valamint az elszámoláshoz való hozzáférés akadályainak csökkentése révén. E célból számos, az EMIR-t érintő célzott kiigazítást vettek fontolóra és értékeltek az EMIR-nek a pénzügyi stabilitás megőrzésére irányuló átfogó célkitűzése alapján.

Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés?

Az EMIR rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban. Az e kezdeményezés által előirányzott, az EMIR meglévő rendelkezéseire vonatkozó célzott kiigazítások csak uniós szinten hajthatók végre az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke alapján.

B. Megoldások

Milyen jogalkotási és nem jogalkotási szakpolitikai alternatívák merültek fel? Van-e előnyben részesített megoldás? Miért?

A kezdeményezés a hatályos EMIR-rendelet felülvizsgálatából áll. Következésképpen a mérlegelt lehetőségek az EMIR konkrét (jogalkotási) rendelkezéseinek célzott kiigazítását érintik. A kívánt célok elérésére számos előnyben részesített szakpolitikai lehetőséget azonosítottak:

- az elszámolási kötelezettség alól új átmeneti mentesség biztosítása a nyugdíjkonstrukció-rendszerek számára;
- a nem pénzügyi szerződő felek elszámolási kötelezettsége hatályának korlátozása;
- a nagyon kis pénzügyi szerződő feleknek az elszámolási kötelezettség hatálya alóli kivonása;
- a múltbéli adatok jelentésére vonatkozó kötelezettség (backloading) megszüntetése;
- a nem pénzügyi szerződő feleknek a csoporton belüli ügyletekre vonatkozó jelentéstételi kötelezettség alóli mentesítése;
- a tőzsdén kereskedett származtatott ügyletek esetében a központi szerződő felek általi egyoldalú adatszolgáltatás bevezetése;
- a tőzsdén kereskedett származtatott ügyletektől eltérő ügyletek esetében annak előírása, hogy a pénzügyi szerződő fél jelentse a kis méretű nem pénzügyi szerződő féllel folytatott kereskedést;
- a jelentéstételi szabályok és eljárások további harmonizációja és a kereskedési adattárak számára az adatminőség biztosításának előírása;
- az EMIR-követelmények kereskedési adattárak általi megsértése esetén kiszabható bírságok alapösszegére vonatkozó felső határ megemelése;
- az EMIR nemteljesítés-kezelési eszközei és a nemzeti fizetésképtelenségi jogszabályok közötti kölcsönhatás tisztázása és az EMIR-ben az elszámolási szolgáltatásoknak a tisztességes, észszerű és megkülönböztetésmentes kereskedelmi feltételek mellett történő nyújtását jelentő elv (FRAND-elv) bevezetése.

Ki melyik lehetőséget támogatja?

Az érdekelt feleknek az EMIR működésével kapcsolatos visszajelzéseit két bizottsági nyilvános konzultáció során gyűjtötték be. A konzultáció számos konkrét kérdést vetett fel, de nem tárt fel olyan konkrét szakpolitikai lehetőségeket, amelyeket figyelembe lehetne venni. Az érdekelt felek csoportjai széles körben támogatták a

szabályok arányosságának növelését. A kereskedési jelentéstétel kérdése nagy figyelmet kapott. A válaszadók, elsősorban a társas vállalkozások és az ipari szövetségek kérték a nem pénzügyi szerződő felekre vonatkozó jelentéstételi követelmények csökkentését. Az érdekelt felek különböző kategóriái körében a válaszadók nagy száma szintén úgy vélte, hogy a kétoldalú adatszolgáltatást egyoldalú adatszolgáltatással kell felváltani. Ennek értékelésére a hatásvizsgálat keretében sor került, de a lehetőséget elutasították. A válaszadók arra is felhívták a figyelmet, hogy mentességeket kell bevezetni az elszámolási és a biztosítéki követelmények alól a rendszerszintű jelentőséggel nem bíró szerződő felek esetében.
A tagállamok szakértőivel egy későbbi szakaszban folytatott megbeszélések magukban foglalták a fontolóra vett konkrét szakpolitikai lehetőségeket. A tagállami szakértők többsége támogatta a hatásvizsgálat során előnyben részesített lehetőségeket.

C. Az előnyben részesített lehetőség hatásai

Melyek az előnyben részesített lehetőség (ha nincs ilyen, akkor a főbb lehetőségek) előnyei?

Először is, a javasolt módosítások csökkenteni fogják a megfelelési költségeket és a piaci szereplőkre háruló terheket anélkül, hogy hátrányosan befolyásolnák a pénzügyi stabilitást. Az elszámolási szabályok alkalmazását érintő nagyobb arányosság a nem pénzügyi szerződő felek javát szolgálja majd, mivel a tervezett intézkedések révén fokozottabban biztosíthatók lesznek az egyenlő feltételek, tekintettel arra, hogy a magasabb küszöbérték miatt csak a legnagyobb nem pénzügyi szerződő felekre vonatkoznak majd az elszámolási követelmények. Annak újrakalibrálása, hogy mi minősül olyan kis pénzügyi szerződő félnek, amely elszámolási kötelezettség alá tartozik, lehetővé teszi a (nagyon) kis pénzügyi szerződő feleknek, amelyek számára gazdaságilag nem megvalósítható a központi elszámolás, hogy enyhüljenek terheik. A nyugdíjkonstrukció-rendszerek új átmeneti elszámolás alóli mentességet kapnak, mivel mindeddig nem jött létre életképes technikai elszámolási megoldás. Minden szerződő fél számára előnyt jelent majd bizonyos jelentéstételi követelmények enyhítése, például a „backloading” kötelezettség megszüntetése. Másodszor, a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekben lévő pozíciók és kitettségek nagyobb átláthatósága révén a hatóságok korábbi szakaszban azonosítani tudják a potenciális problémákat, és időben intézkedéseket tudnak hozni az esetleges kockázatok kezelésére, kihasználva a pénzügyi piacok rugalmasságát. Harmadszor, az elszámoláshoz való jobb hozzáférés lehetővé teszi további piaci résztvevők számára, hogy kezeljék és fedezzék kockázataikat, azáltal pedig, hogy csökken a hirtelen sokkok bekövetkezésének és a tevékenységek megszakadásának valószínűsége, hozzájárul egy kevésbé volatilis vállalkozásfejlődéshez és az alkalmazottak munkahelyének biztosabb megőrzéséhez.

Milyen költségekkel jár az előnyben részesített lehetőség (ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a főbb lehetőségek)?

Összességében nem várható jelentős társadalmi és gazdasági költség. A jelentéstételre vonatkozó szabályok tervezett egyszerűsítése és nagyobb arányossága lehetővé teszi az EMIR célkitűzéseinek elérését, ugyanakkor jelentősen csökkenti az EMIR szerinti jelentéstételi követelmények hatálya alá tartozó szerződő felek által viselt általános adminisztratív terheket. A jelentéstételi kötelezettség átruházása mérlegelésének esetében azok a szervezetek, amelyeknek a jövőben vállalniuk kell a jelentéstételi kötelezettséget, jobban fel vannak készülve erre a feladatra, és az ebben rejlő méretgazdaságosságnak köszönhetően a releváns általános aggregált költségeknek csökkenniük kell. A jelentéstételi szabályok és eljárások további harmonizálása a végrehajtás kezdeti szakaszaiban legfeljebb korlátozott kiegészítő adminisztratív költségeket eredményezhet, középtávon viszont nagyobb hatékonysághoz és az általános teher csökkenéséhez vezethet. Hasonlóképpen az a követelmény, hogy tisztességes, észszerű és megkülönböztetéstől mentes kereskedelmi feltételeket kell biztosítani az elszámolási szolgáltatások nyújtása során, ami számos szerződő fél javát szolgálja, várhatóan csak korlátozott adminisztratív többletköltséget jelent.
Az összes előnyben részesített lehetőség együttes hatása a költségek jelentős csökkentése. A kizárólag e hatásvizsgálat céljából és a 8. mellékletben ismertetett valamennyi alapul szolgáló feltételezés figyelembevételével kiszámított lehetséges megtakarítások a becslések szerint a fix (egyszeri) költségek terén 2,3 milliárd EUR-tól 6,9 milliárd EUR-ig, a működési költségek terén pedig 1,1 milliárd EUR-tól 2,66 milliárd EUR-ig terjednek. Számos korlátozás érinti a becsült költségcsökkenés megbízhatóságát. Először, ezek a becslések csak a jelenlegi időpontban érvényesek. A későbbi szakaszban alkalmazandó követelményeket, mint például a biztosítéki követelmények fokozatos alkalmazását, nem vették figyelembe a számítások során. Másodszor, a számítások korlátozott mennyiségű nyilvánosan hozzáférhető adatra és nem megerősített piaci információkra támaszkodnak, amelyek nem biztos, hogy pontosan tükrözik az érintett szerződő felek sokféleségét és sajátosságait. Harmadszor, a számítások azon a feltételezésen alapulnak, hogy a költségcsökkenést teljes mértékben a végfelhasználókra hárítják. Negyedszer, az olyan minimális kiigazítási költségek, amelyek például a FRAND-feltételek bevezetéséből (a klíringtagokat érintő várható hatás), valamint az adatok minőségének növelését célzó intézkedésekből (a kereskedési adattárakra gyakorolt várható hatás), nem kerültek bele ebbe a számításba.

Hogyan érinti a fellépés a vállalkozásokat, köztük a kis- és középvállalkozásokat és a mikrovállalkozásokat?

A vállalkozások, a kkv-k és a mikrovállalkozások számára mindenekelőtt azok a lehetőségek lesznek előnyösek, amelyek i. a szabályozási követelmények csökkenésére irányulnak azokban az esetekben, amikor az aránytalan

megfelelési költségek láthatóan meghaladják a prudenciális előnyöket, valamint amelyek ii. az elszámoláshoz való jobb hozzáférést célozzák. Az elszámolási kötelezettség hatályának kiigazítása előnyt jelent majd a nem pénzügyi szerződő felek számára. A jelentéstételi követelmények egyszerűsítése minden szerződő fél, többek között a kkv-k számára is előnyös lesz. Végül, az új FRAND-elvek bevezetése számos szerződő fél számára megkönnyíti majd az elszámoláshoz való hozzáférést.
Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?
Nem. A fontolóra vett módosítások elvileg nem jelentenek jelentős költségeket a nemzeti költségvetések és közigazgatások számára.
Lesznek-e egyéb jelentős hatások?
Nem.
D. További lépések
Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?
Tekintettel arra, hogy az EMIR-követelmények különböző időpontokban kerültek alkalmazásra, és ezek közül néhány még nincs hatályban, az EMIR teljes körű értékelését el kell végezni, különös tekintettel annak hatékonyságára és eredményességére az EMIR eredeti céljainak teljesítése terén. Ennek az értékelésnek ki kell terjednie az e kezdeményezésben fontolóra vett célzott módosításokra is, és ezt az értékelést legkésőbb 3 évvel e módosítások alkalmazása után kell elvégezni. Bizonyos esetekben, különösen a nyugdíjkonstrukció-rendszerek esetében fontos folyamatosan figyelemmel kísérni a nyugdíjkonstrukció-rendszerek elszámolására vonatkozó megoldások rendelkezésre állásának előrehaladását.